

ПРЫКЛАДНАЕ КАЛЯНДАРНА-ТЭМАТЫЧНАЕ ПЛАНАВАННЕ. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА.

10 КЛАС (павышаны ўзровень)

Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 10-га кл. агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / З.П.Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З.П.Мельнікавай, Г.М.Ішчанка. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2016.

№ урока і дата правя- дзення	Тэма ўрока	Коль- касць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Характарыстыка асноўных відаў і спосабаў дзейнасці	Дамашня заданне
1	2	3	4	5	6
Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя <i>(41 гадзіна, 4 гадзіны на творчыя работы і 1 гадзіна на дадатковае чытанне)</i>					
1	Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя	1	Пазнаёміць вучняў з асаблівасцямі вывучэння курса літаратуры ў 10 класе, даць характарыстыку літаратурна-грамадскаму руху ў 20-я гады, засяродзіць увагу на пераемнасці ў развіцці літаратуры з «нашаніўскім» перыядам, на ролі літаратурных аб'яднанняў «Маладняк», «Узвышша», «Полымя» ў гісторыі айчыннага пісьменства, паказаць уплыў грамадскіх падзей на праблематыку і вобразную сістэму мастацкіх твораў. Развіваць аналітычнае мысленне вучняў, навыкі слухання і канспектавання. Садзейнічаць выхаванню маўленчай культуры вучняў, пашыраць іх інтэлектуальную прастору	Складанне тэзіснага плана лекцыі настаўніка. Канспектаванне крытычнага артыкула «Літаратурны працэс. Рэалізм, мадэрнізм і яго плыні» (с. 11-13)	С. 3-14, адказы на пытанні
Максім Гарэцкі (6 гадзін)					
2	Жыццёвы і творчы шлях Максіма	1	Зрабіць кароткі агляд жыццявага і творчага шляху М. Гарэцкага — пісьменніка, тэарэтыка і	Праслухоўванне паведамленняў вучня «Асоба Максіма	С. 19-23 (азнаёміцца),

	Гарэцкага		гісторыка літаратуры, раскрыць тэму вернасці роднай зямлі, служэння інтэлігенцыі народу ў апавяданні «Роднае карэнне». Развіваць уменні дзяліць мастацкі твор на сэнсава самастойныя часткі, складаць план апавядання і сцісла пераказваць асобныя яго часткі. Уплываць на фарміраванне пачуцця грамадзянскага абавязку, любові і павагі да роднай зямлі	Гарэцкага, пісьменніка і чалавека», «Творчы шлях Максіма Гарэцкага». Выбаачнае каментаванае чытанне тэксту апавядання «Роднае карэнне». Складанне плана твора.	падабраць цытаты для характарыстыкі Архіпа Лінкевіча і дзеда Яхіма
3	Апавяданне М.Гарэцкага «Роднае карэнне»	1	Ахарактарызаваць вобраз Архіпа Лінкевіча — вясковага інтэлігента з абуджаным сумленнем, пачуццём абавязку перад людзьмі, засяродзіць увагу на яго імкненні пазнаць жыццё; раскрыць агульначалавечую сутнасць парад дзеда Яхіма. Развіваць уменні аналізаваць мастацкі вобраз, складаць план характарыстыкі героя, даваць учынкам героя ўласную ацэнку, падмацаваную тэкстам. Садзейнічаць выхаванню такіх пачуццяў, як вернасць роднаму краю, роднаму карэнню, скіраваць роздум вучняў на асэнсаванне паняццяў «любоў да бацькоў», «адказнасць за блізкіх»	Выбарачны пераказ зместу апавядання. Характарыстыка вобразаў Архіпа Лінкевіча і дзеда Яхіма. Выяўленне аўтарскай пазіцыі і сваіх адносін да герояў. Адказы на пытанні праблемнага характару: Як вы разумееце сэнс назвы апавядання? У чым надзённасць і важнасць праблем, узнятых у творы?	С. 26, пытанні 8, 9. Прачытаць апавяданне «Літоўскі хутарок»
4 5	Апавяданне М.Гарэцкага «Літоўскі хутарок»	2	Правесці аналіз зместу апавядання, у аснове якога ўласныя ўспаміны пра Першую сусветную вайну, праз пейзаж, кантрасныя малюнкi, дэталі, мастацкія сродкі мовы паказаць жыццё чалавека ў час ваеннага ліхалецця, беручы пад увагу лёс членаў сям'і Яна Шымкунаса, бескарыслівага, высакароднага, гуманнага чалавека, раскрыць гуманістычны ідэал пісьменніка.	Выбарачны пераказ зместу апавядання. Характарыстыка вобраза Яна Шымкунаса па загадзя складзеным плане. Эўрыстычная гутарка на выяўленне аўтарскай канцэпцыі чалавека і свету	Прачытаць апавесць «Дзве душы»

			Удасканалваць навыкі аналізу мастацкага твора, развіваць уменне складаць разгорнуты цытатны план апавядання, рыхтаваць вуснае выказванне па пытаннях, якія разглядаліся на ўроку. Фарміраваць адносіны да вайны як да самай злачыннай, антычалавечай з'явы ў свеце, выхоўваць гуманнае стаўленне да людзей і свету		
6 7	Аповесць М.Гарэцкага «Дзве душы»	2	Дапамагчы вучням асэнсаваць ідэйна-мастацкі змест аповесці. Развіваць уменні і навыкі аналізу эпічных твораў. Выхоўваць станоўчыя якасці асобы	Выбарачны пераказ эпізодаў аповесці. Характарыстыка вобразаў Іната Абдзіраловіча, Васіля, Ірыны Сакавічанкі, Міколы Канцавога, Сухавея, Гаршка і Гарэліка. Назіранне за жанравай адметнасцю твора. Эўрыстычная гутарка на асэнсаванне праблематыкі твора	Падрыхтаваць паведамленні па біяграфіі і творчым шляху В. Ластоўскага
Вацлаў Ластоўскі (2 гадзіны)					
8	Вацлаў Ластоўскі. Кароткія звесткі аб жыцці і творчасці пісьменніка	1	Пазнаёміць вучняў з жыццёвым і творчым шляхам Вацлава Ластоўскага. Уплываць на фарміраванне духоўнага свету дзяцей, выхоўваць актыўную жыццёвую пазіцыю	Складанне апорнага канспекта на аснове лекцыі настаўніка і вучнёўскіх паведамленняў	Прачытаць аповесць «Лабірынты»
9	Аповесць В.Ластоўскага «Лабірынты»	1	Дапамагчы вучням асэнсаваць ідэйна-мастацкі змест аповесці. Развіваць уменні і навыкі аналізу эпічных твораў, выяўлення аўтарскай пазіцыі. Садзейнічаць выхаванню патрыятычных пачуццяў	Выбарачны пераказ эпізодаў твора. Характарыстыка вобразаў-персанажаў. Выяўленне жанрава-стылёвай адметнасці аповесці	С.31-34; с. 34, пытанні 1-3
Змітрок Бядуля (3 гадзіны)					
10	Жыццёвы і творчы шлях Змітрака Бядулі	1	Пазнаёміць вучняў з жыццёвым і творчым шляхам З. Бядулі — пісьменніка, у творчасці якога спалучаюцца рамантычная настраёнасць і рэалістычнае адлюстраванне жыцця. Развіваць	Складанне храналагічнай табліцы. Праслухоўванне і абмеркаванне дакладаў «Жыццёвы і творчы шлях	Прачытаць 2 лірычныя мініяюры

			камунікатыўныя ўменні вучняў. Уплываць на фарміраванне духоўнага свету дзяцей	Змітрака Бядулі», «Змітрок Бядуля і Максім Багдановіч»	
11	Лірычныя мініяцюры З. Бядулі «Плач пралескаў», «Нібы рупны араты...»	1	Правесці ідэйна-эстэтычны аналіз твораў «Плач пралескаў», «Нібы рупны араты...». Развіваць вуснае маўленне вучняў, навыкі выразнага чытання і вуснага слоўнага малявання. Уплываць на фарміраванне духоўнага свету дзяцей	Чытанне, паўнавартаснае ўспрыманне і аналізі лірычных мініячюр «Плач пралескаў», «Нібы рупны араты...». Выяўленне жанравых адметнасцей твораў	Прачытаць апавяданне «Бондар»
12	Аповяданне З. Бядулі «Бондар»	1	Праверыць ступень разумення зместу апавядання «Бондар», выкарыстоўваючы прыём незакончаных сказаў, ілюстрацыі, падрыхтаваныя вучнямі дома, прааналізаваць апавяданне, высветліць тэму, ідэю і мастацкія адметнасці твора, ахарактарызаваць вобраз майстра-працаўніка. Удаaskanальваць навыкі пераказу, адбору тэкставай інфармацыі для характарыстыкі героя. Выхоўваць у вучняў адмоўнае стаўленне да праяўлення чэрствасці і абьякавасці, да эстэтычнай неразвітасці	Літаратурная дыктоўка па змесце апавядання. Абарона вучнямі ілюстрацый да твора. Выбарачны пераказ апавядання. Характарыстыка бондара Данілы і яго жонкі. Выяўленне майстэрства пісьменніка ў перадачы псіхалагічнага стану герояў	С. 40-46, вусны водгук на твор
Уладзімір Дубоўка (3 гадзіны)					
13	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Дубоўкі	1	Пазнаёміць вучняў з асобай, жыццёвым і творчым шляхам Уладзіміра Дубоўкі. Развіваць уменні ўспрымаць і апрацоўваць інфармацыю. Выхоўваць актыўную жыццёвую пазіцыю	Мультымедычная прэзентацыя «Шляхамі Уладзіміра Дубоўкі». Асэнсаванне ўспамінаў і дзённікавых запісаў пісьменніка. Складанне сінквейна «Дубоўка»	Вывучыць на памяць верш «Родная мова, цудоўная мова...»

14 15	Мастацкі свет лірыкі У. Дубоўкі	2	Засяродзіць увагу вучняў на высокай культуры верша, шчырым лірызме, асацыятыўнай вобразнасці, багатыя жанравыя формы, паказаць сувязь лірыкі паэта з традыцыямі фальклору, паэзіяй Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча. Развіваць уменне адрозніваць асабістааўтарскае і традыцыйнае ў творы, удасканальваць навыкі аналізу верша. Садзейнічаць выхаванню экалагічнай культуры вучняў, іх дапытлівасці і назіральнасці	Чытанне, паўнавартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Залатая асенняя раніца», «О Беларусь, мая шыршына...», «Пальцы жоўтых кляновых лістоў», «Родная мова, цудоўная мова...», «Кармазынам асмужаны», «Ніколі праўда не ўмірае». Мастацкае расказванне верша на памяць	С.58, пытанні 1-7
Райнер Марыя Рыльке (1 гадзіна)					
16	Паэзія Райнера Марыя Рыльке	1	Дапамагчы вучням асэнсаваць асаблівасці лірыкі Рыльке, выявіць яе тыпалагічную сувязь з творчасцю У.Дубоўкі. Развіваць уменні аналізу лірычных твораў. Спрыяць выхаванню эстэтычнай культуры вучняў	Чытанне, паўнавартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Паэт», «Сёмая элегія». Выяўленне тыпалагічнай сувязі лірыкі Рыльке і Дубоўкі	Складзі план параўнальнага аналізу вершаў У.Дубоўкі і Р.М. Рыльке
Уладзімір Жылка (2 гадзіны)					
17 18	Кароткія звесткі аб жыцці і творчасці Уладзіміра Жылкі. Мастацкі свет лірыкі паэта	2	Пазнаёміць вучняў з асобай, жыццёвым і творчым шляхам Уладзіміра Жылкі, асноўнымі матывамі яго лірыкі. Развіваць уменні аналізу лірычных твораў. Выхоўваць актыўную жыццёвую пазіцыю	Чытанне, паўнавартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Меч», «Палімпсест» «Мы любім дзіўныя паданні», «Беларусь», «Максім Багдановіч»	Прачытаць вершы Я.Пушчы
Язэп Пушча (2 гадзіны)					

19 20	Кароткія звесткі аб жыцці і творчасці Язэпа Пушчы. Эвалюцыя лірыкі паэта	2	Пазнаёміць вучняў з асобай, жыццёвым і творчым шляхам Язэпа Пушчы асноўнымі матывамі яго лірыкі. Развіваць уменні аналізу лірычных твораў. Выхоўваць актыўную жыццёвую пазіцыю	Чытанне, паўнаўвасамае ўспрыманне і аналіз вершаў «Раніцу шчэбет пільнуе...», «Узвейся, вецер», «Лісты да сабакі», «Словы мае словы – песні агнявыя...», «Лета», «Каплі вады»	Падрыхтаваць паведамленне «Асаблівасці паэзіі Я. Пушчы»
21 22	Кантрольнае сачыненне па творчасці В.Ластоўскага, З.Бядулі, У.Дубоўкі, У.Жылкі, Я.Пушчы	2	Праверыць узровень засваення праграмага матэрыялу. Развіваць уменні і навыкі аналізу і інтэрпрэтацыі літаратурных твораў. Стварыць умовы для ўдасканалення культуратворчай кампетэнцыі вучняў. Садзейнічаць станаўленню духоўнага свету дзесяцікласнікаў	Напісанне сачынення на адну з прапанаваных тэм «Чалавек і час у творах беларускай літаратуры 20-х гадоў XX стагоддзя», «Лёс Беларусі вачыма пісьменнікаў-узвышэнцаў», «У пошуках красы» і інш.	
Кандрат Крапіва (5 гадзін)					
23	Жыццёвы і творчы шлях Кандрата Крапівы	1	Пазнаёміць з умовамі жыцця і фарміравання творчай індывідуальнасці Кандрата Крапівы байкапісца і драматурга. Развіваць звязнае маўленне вучняў, уменні і навыкі самастойнай працы з рознымі крыніцамі інфармацыі. Спрыяць выхаванню адказных адносін да справы	Складанне храналагічнай табліцы «Жыццё і творчасць Кандрата Крапівы» на аснове артыкула падручніка (с. 59-62) і паведамленняў вучняў «Кандрат Крапіва расказвае пра сябе» (на аснове аўтабіяграфіі пісьменніка), «Кандрат Крапіва-камедыёграф», «Кандрат Крапіва-мовазнавец»	С. 63-66
24	Кандрат Крапіва –	1	Раскрыць жанрава-тэматычную разнастайнасць	Чытанне, паўнаўвасамае	Прачытаць

	байкапісец		байкі, вылучыць у байках асноўныя іх асаблівасці, прасачыць, як у змесце баек высмейваюцца бескультур’е, амаральнасць, некампетэнтнасць, бяздушнае стаўленне да сумленных працаўнікоў, самаўпэўненасць, нахабства, тупасць, падхалімства і іншыя чалавечыя заганы. Развіваць мысленне і творчыя здольнасці вучняў, навыкі выразнага чытання, аналізу алегарычнага твора. Уплываць на фарміраванне станоўчых маральных якасцей асобы	ўспрыманне баек «Дыпламаваны Баран», «Махальнік Іваноў», «Дзед і баба», «Саманадзейны конь». Эўрыстычная гутарка па пытаннях падручніка (с. 65-66)	камедыю «Хто смяецца апошнім»
25 26	Камедыя «Хто смяецца апошнім». Маштабнасць сатырычных вобразаў Гарлахвацкага і Зёлкіна. Эвалюцыя характару Тулягі	2	Паглыбіць і ўдасканаліць першапачатковае ўспрыманне твора вучнямі, выявіць сутнасць канфлікту ў п’есе, даць характарыстыку Гарлахвацкаму і Зёлкіну, у вобразах якіх увасоблены такія негатыўныя з’явы, як невуцтва, дэмагогія, падхалімства, прыстасавальніцтва, прасачыць за зменамі, якія адбываюцца ў характары Тулягі, акрэсліць прыёмы ства-рэння сатырычнага вобраза ў драматычным творы. Развіваць уменні аналізаваць мастацкі вобраз, складаць план характарыстыкі героя, на падставе тэксту даваць учынкам героя ўласную ацэнку, аргументаваць сваё выказванне. Дапамагчы вучням упэўніцца ў спрадвечнай ісціне: чалавека ацэньваюць не па словах, а па справах, прыстойнасць, духоўная смеласць робяць асобу моцнай	Характарыстыка вобразаў Гарлахвацкага, Зёлкіна, Тулягі на аснове загадзя складзенага плана і падабраных цытат. Выбарачнае чытанне тэкту па ролях. Мізансцэніраванне асобных сцэн п’есы. Напісанне рэжысёрскіх рэмарак да адной са сцэн.	Вылучыць эпізоды, якія дапамагаюць раскрыць характары Гарлахвацкага, Зёлкіна, Тулягі, падрыхтаваць маналог-сама-раскрыццё: I варыянт — Гарлахвацкага, II варыянт — Зёлкіна, III варыянт — Тулягі і
27	Вобразы —	1	Вызначыць ідэйна-кампазіцыйную ролю	Характарыстыка вобразаў	Прачытаць

	<p>носьбіты аўтарскай пазіцыі: Чарнаву, Левановіч, Вера. Мова персанажаў як сродак раскрыцця іх характараў. Значэнне творчасці К. Крапівы</p>		<p>вобразаў Чарнаву, Левановіча, Веры, даць ім характарыстыку, пры аналізе твора назіраць за трапнасцю і выразнасцю маўлення герояў, за мастацкімі сродкамі стварэння гумарыстычнага і сатырычнага, правесці абагульняльную гутарку па п'есе, падрыхтаваць вучняў да напісання сачынення-разважання па праблемах, узятых у п'есе. Развіваць уменне весці дыскусію, аргументаваць ці аспрэчваць выказванне. Паспрыяць выхаванню культуры ўзаемаадносін</p>	<p>Чарнаву, Левановіча, Веры на аснове загадзя падабраных цытат. Інсцэніраванне адной са сцэн. Супастаўленне твора з яго інтэпрэтацыяй на сцэне (прагляд і асэнсаванне фотаздымкаў акцёраў у ролі і сцэн са спектакля, прагляд фрагмента спектакля). Абагульняльная гутарка па творчасці К.Крапівы. Канспектаванне крытычнага артыкула падручніка «Байка. Сатырычная камедыя» (с. 77-79)</p>	<p>раман А. Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя»</p>
--	---	--	---	--	--